

מרכז המידע למודיעין ולטרור במרכז
למורשת המודיעין (מל"מ)

חדשות הסכסוך הישראלי-פלסטיני (23 – 28 בספטמבר 2008)

נשיא המדינה שמעון פרס לוחץ ידו של יו"ר הרשות הפלסטינית, אבו מאזן, במטה האו"ם בניו יורק
(רויטרס, 26 בספטמבר צלם: איון שניידר)

עיקרי הדו"ח

- ירושלים ממשיכה לבלוט כמוקד לטרור, על רקע ה"הרגעה" הממשיכה להתקיים ברצועת עזה. לאחרונה נחשפה במזרח ירושלים חוליית טרור של תושבי מזרח העיר אשר עמדה מאחורי שני פיגועי ירי במהלך 2008 בהם נהרגו שני שוטרים והתכוונה לבצע סדרה של פיגועים נוספים בירושלים ומחוצה לה. גם ביהודה ושומרון נמשכו ניסיונות פיגוע במתווים של דריסה, ירי נשק קל ודקירה.
- אבו מאזן, יו"ר הרשות הפלסטינית, קיים ביקור בארה"ב במהלכו נפגש עם הנשיא בוש והשתתף בדיוני עצרת האו"ם ומועצת הביטחון. בהצהרותיו הוא ציין כי הפלסטינים מתכוונים להמשיך בדרך המו"מ ואינם רוצים לחזור לאנתיפאצה המזוינת. הוא שב והציג את ישראל כמכשול לשלום תוך שהוא מתעלם מהמשך פיגועי הטרור בירושלים, ביהודה ושומרון.

אירועים בולטים בשטח

רצועת עזה

- ה"הרגעה" נשמרה ברצועת עזה למעט גילוי שני מטענים סמוך למעבר קרני (24 ספטמבר).

יהודה ושומרון

- גם השבוע נמשכו התפרעויות והשלכות אבנים של פלסטינים ביהודה ושומרון. במקביל נעשומספר ניסיונות לביצוע פיגועים:
  - **27 בספטמבר** - בוצע ירי מנשק קל לעבר רכב בו נסע אזרח ישראלי סמוך לכפר אלדיך (דרומית לקלקיליה). כתוצאה מהירי נפצע נהג הרכב באורח קל.
  - **24 בספטמבר** - שלושה כלי רכב פלסטינים ביניהם טרקטור, פרצו חסימה הנדסית של צה"ל סמוך לסינגיל (צפונית לרמאללה) וניסו לדרוס חיילים שהיו במקום. כוח צה"ל שהיה במקום עצר ארבעה פלסטינים שהיו מעורבים באירוע.
  - **24 בספטמבר** - פלסטיני שהגיע למעבר חוארה (מדרום לשכם), שלף סכין וניסה לדקור בה חייל צה"ל. הסכין הוחרמה והפלסטיני הועבר לחקירת כוחות הביטחון.

פעילות סיכול ומנע

חשיפת חוליית מחבלים שפעלה באזור ירושלים¹

- בפעילות משותפת של שירות ביטחון כללי ומשטרת ישראל נחשפה חוליית מחבלים הכוללת שבעה מחבלים, שישה מהם תושבי ירושלים, בעלי תעודות זהות ישראליות. בראש החוליה עומד **מחמד עדנאן אבו סנינה**, בן 21, תושב הכפר ענאתא שבמזרח ירושלים ועובד בעיר העתיקה.

עדנאן אבו סנינה

- עדנאן אבו סנינה הנו דתי אדוק וקיצוני בתפישותיו האסלאמיות. עד למעצרו למד לימודי הלכה אסלאמית (שריעה) באוניברסיטה באבו דיס והמשיך בלימודי הדת. אבו סנינה הקים את החוליה במהלך תקופת לימודיו בבית הספר במטרה לבצע פיגועים נגד אזרחים ישראליים. יצוין כי אביו, עדנאן דאוד אבו סנינה, היה חבר בחוליה של פת"ח אשר רצחה את החייל אברהם דויטש ז"ל בסמוך למוזיאון רוקפלר (1978) ואת יוסף מוסקוביץ' ז"ל בגת שמנים (1979). הוא נעצר בשנת 1981 ונידון למאסר עולם ושחרר בשנת 1985 במסגרת עסקת גיבריל.

¹ על פי דיווח שירות ביטחון כללי. לקט מידע אודות ירושלים כמוקד לטרור יפורסם בקרוב

■ במהלך 2008 ביצעה החוליה שני פיגועי ירי בירושלים, בהם נרצחו שני שוטרי משמר הגבול ושניים נוספים נפצעו:

א. **24 בינואר 2008** פיגוע ירי ע"י שני מחבלים במחסום ראס חמיס, בכניסה לשעפאט. עדנאן אבו סנינה ירה מטווח קצר בשוטר רמי זוהרי ז"ל והרגו. כמו כן, פצע באורח קשה שוטרת נוספת שהייתה עימו. הוא לקח את נשקו האישי של השוטר ונמלט באמצעות כלי רכב עימו הגיעו שני המחבלים.

ב. **11 ביולי 2008** – עדנאן אבו סנינה ומחבל נוסף נסעו לעבר שער האריות שבעיר העתיקה אבו סנינה ירד מהרכב בעוד שותפו נשאר ברכב. אבו סנינה רץ לעבר שני שוטרים, שהיו במקום, ירה לעברם ונמלט. שני השוטרים נפצעו. אחד השוטרים, דוד שריקי ז"ל, נפטר מפצעיו כשבועיים לאחר מכן.

■ מחקירת שירותי ביטחון כללי עולה כי החוליה **תכננה לבצע פיגועים נוספים**. תכנון הפיגועים היה **בשלבם מתקדמים** חלקם היו אמורים להתבצע במהלך חודש אוגוסט. בין הפיגועים המתוכננים: התנקשות בחייו של קצין במשטרת מחוז ירושלים; פיגוע ירי לעבר תחנת אוטובוס בצומת הגבעה הצרפתית; פיגוע ירי לעבר ניידת משטרה בדרך לים המלח; פיגוע ירי לעבר מחסום תל רומידה בחברון בשיתוף פעולה עם חברי חוליה נוספת של תושבי חברון; חטיפה של אזרח איש כוחות הביטחון.

חשיפת חוליה שהייתה מעורבת בחטיפות נשק של חיילי צה"ל²

■ שירות ביטחון כללי ומשטרת ישראל עצרו במהלך אוגוסט 2008 חמישה תושבי יהודה ושומרון ואזרח ישראלי תושב טייבה שהיו מעורבים במהלך החודשים האחרונים בשני אירועי חטיפת נשק מחיילי צה"ל בתל אביב. את חטיפות הנשק ביצע **עמר שאפעי**, פלסטיני תושב נור אלשמס (סמוך לטול כרם).

■ מקרה חטיפה ראשון אירע בתל-אביב ב-20 בינואר 2008. עמר שאפעי תקף חייל צה"ל על גשר ההגנה שעל נתיבי איילון, הכה אותו באבן על ראשו וחטף את נשקו מסוג M-16. לאחר המקרה נמלט עם הנשק, בסיועו של אחיו. הנשק הוחזר ע"י הרשות הפלסטינית. ב-14 ביולי 2008 תקף עומר שאפעי חייל צה"ל נוסף באותו מקום. הוא הכה אותו במוט ברזל שהכין מבעוד מועד. החייל איבד הכרתו והוא חטף את נשקו מסוג M-16. מאוחר יותר מכר את הנשק לסוחר אמצעי לחימה מקלקיליה. בנוסף לכך ביצע עומר שאפעי מספר ניסיונות נוספים של חטיפת נשק שלא צלחו.

² על פי דיווח שירות ביטחון כללי.

הסדר ה"הרגעה" - תמונת מצב

- בשבוע נמשכה העברת סחורות סדירה לרצועת עזה דרך המעברים. גם העברת הדלקים נמשכה כסדרה בהתאם למכסות שנקבעו.
- במקביל, נמשכת הפעילות המצרית המוגברת נגד תופעת ההברחות בציר פילדלפי. ב-23 בספטמבר פוצצו המצרים מנהרה באזור אלבראזיל וגרמו למותם של שישה פלסטינים (מען, 23 בספטמבר). אתר מזוהה עם חמאס האשים את המצרים באחריות לאירוע וכינה אותו "פשע חדש". גורמי אופוזיציה מצריים ביקרו את פעולות כוחות הביטחון המצרים. המדריך הכללי של האחים המוסלמים במצרים אמר אף הוא כי היחידים הנהנים מפעילות זו הם הישראלים (אלאיאם, 27 בספטמבר).

החייל הישראלי החטוף גלעד שליט

- הועדה לקביעת הקריטריונים לשחרור אסירים פלסטינים תמורת גלעד שליט, שבראשות השר חיים רמון, השלימה ב-25 בספטמבר את עבודתה והרכיבה רשימת שמות. על פי התקשורת הפלסטינית הסכימה ישראל להכליל ברשימת השמות מחצית מרשימת 450 האסירים שדורשת חמאס.
- דוברים בכירים של חמאס, שהתייחסו לרשימה הישראלית, הדגישו כי היא משקפת ויתור מצד ישראל אולם אין בה די:

- **אסאמה אלמזיני**, בכיר בחמאס, ציין כי הרשימה הישראלית משקפת ויתור ו"הכרה בצדקת הדרישה של חמאס". הוא הוסיף כי ויתור זה "אינו מספיק", ושהדרישה שהעלתה חמאס הינה "המינימום האפשרי" שלא ניתן לרדת ממנו (אתר פלסטין אלאין, 25 בספטמבר).
- **ריאצ' אלאשקר**, ראש לשכת ההסברה במשרד האסירים בממשל הניה, הציג גם הוא את ההסכמה הישראלית כ"ניצחון" וכ"ויתור בעמדה הישראלית העיקשת". הוא קרא לארגונים המחזיקים בגלעד שליט לדבוק בעמדותיהם ולא לוותר על תנאי הפתיחה שלהם (העיתון פלסטין, 26 ספטמבר).

חמאס ממשיכה להבליט את הישגי ה"הרגעה"

- כלי התקשורת של חמאס ודוברים של הארגון ממשיכים להבליט את הישגי הסדר ה"הרגעה", בניגוד לארגוני טרור אחרים הטוענים כי ההסדר אינו משרת את הפלסטינים. במסגרת זאת:
- **ח'אלד משעל**, ראש הלשכה המדינית של חמאס, אמר בראיון עיתונאי כי "**ההישגים שהשגנו בהרגעה היו טובים**", אך כמובן שלא הצלחנו לכפות את כל תנאינו". מנגד, לטענתו, ישראל לא יישמה את ה"הרגעה" בצורה אמיתית. הוא קבל על כך כי מעבר רפיח "השער של רצועת עזה לעולם" לא נפתח כמתחייב מה"הרגעה" וטען כי ישראל הינה האחראית העיקרית לכך (אלראי כוית, 26 ספטמבר).

• **היומון פלסטין** של חמאס פרסם כתבת צבע מהעיירה בית חאנון שבצפון הרצועה המשקפת **שביעות רצון של האוכלוסייה המקומית מה"הרגעה" ומפירותיה**. בכתבה נאמר כי העיירה, ששימשה זירה למאבקים אלימים, "החזירה לעצמה אופייה השלום". אזרחים שהתראיינו לכתבה הדגישו את תחושת הביטחון שלהם בעת תקופת הרמצ'אן כמוה לא חוו מזה שמונה שנים (פלסטין, 26 ספטמבר).

הכנות ל"יום שאחרי"

■ פעילי פלוגות ירושלים, הזרוע המבצעית/טרוריסטית של הג'יהאד האסלאמי בפלסטין, ערכו תרגיל צבאי בדרום הרצועה. במהלך התרגיל, בו צפו בכירים מהארגון, דימו הפעילים חדירה **למוצבים וחטיפת חיילים**. דובר פלוגות ירושלים אמר כי האימונים שעורכים כלל ארגוני הטרור הם במסגרת ההכנות לשלב שלאחר ה"הרגעה" (מען, 27 בספטמבר).

אימונים צבאיים שערכו פעילי פלוגות ירושלים בדרום הרצועה (פורום PALDF, 26 בספטמבר)

מפקד צבא האסלאם מודה כי ארגונו הפר מספר פעמים את ה"הרגעה"

■ בראיון שנערך עם **ממתאז דע'מש**, מפקד צבא האסלאם, הוא הודה כי ארגונו, אשר הודיע כי אינו מחויב להסכם ה"הרגעה" ביצע מאז תחילתה כמה פיגועים "קטנים" במתווה של "הפגזה" מבלי שנטל עליהם אחריות פומבית (צדא אלג'האד, 25 בספטמבר). כזכור התעמתו לאחרונה כוחות חמאס עם צבא האסלאם ואף נמסר כי ממתאז דע'מש נפצע או נעצר ע"י חמא"ס³.

³ ראו לקט: "כוחות הביטחון של חמאס התעמתו עם בני חמולת דע'מש בעזה, תוך הפעלת כוח צבאי רב וגרימת נפגעים רבים לבני החמולה. בעימותים נטלו חלק פעילי צבא האסלאם, התארגנות המזוהה עם אלקאעדה, שבראשה עומד אחד מבני חמולת דע'מש. זהו מהלך נוסף של חמאס במסגרת דיכוי מתנגדיה והידוק שליטתה על הרצועה (21 בספטמבר, 2008)

הזירה הפנים-פלסטינית

סוגיית סיום כהונתו של אבו מאזן

- ב-9 בינואר 2009 אמורה להסתיים כהונתו של אבו מאזן כנשיא הרשות הפלסטינית. בכיר חמאס **סעיד ציאם** הצהיר כי לאחר 9 בינואר 2009 תכירי חמאס באבו מאזן רק במזכ"ל פתח או כנשיא לשעבר. לדבריו, גם אם יקבל אבו מאזן לגיטימציה ממדינות אחרות הוא לא יקבל לגיטימציה פנים-פלסטינית (אתר האינטרנט של אלקדס, 22 בספטמבר).
- אבו מאזן מצידו הטיל על מומחים לענייני חוקה להרכיב ועדה שתבדוק את האפשרות להאריך את כהונתו בשנה נוספת. במידה ולא תתאפשר הארכה יערכו בחירות לנשיאות בינואר 2009 (אלחיאת, 23 בספטמבר).

יום ירושלים העולמי ציון בעזה

- חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין ציינו את יום ירושלים העולמי המתקיים מידי שנה ביוזמת איראן, בהפגנה רבת משתתפים (26 בספטמבר)⁴. בהפגנה השתתפו כמה אלפי פעילים כולל בכירים. בנאום שנשא במהלך ההפגנה העלה על נס **אחמד אבו חלביה**, חבר המועצה המחוקקת מטעם חמאס, את הפיגועים שבוצעו בשנה האחרונה בירושלים ואמר כי יש "לרסן את האויב" באמצעות פעולות התאבדות (אסתשהאד) מעין אלה.

תהלוכה משותפת לחמאס ולג'האד האסלאמי בפלסטין לציון יום ירושלים העולמי.
בעיר עזה (פאל-טודי, 26 בספטמבר)

⁴ יום ירושלים העולמי הוא יום שישי האחרון של חודש הרמצ'אן יום זה שצוינו ניזום ע"י איראן, מהווה יום הזדהות עולמי עם המאבק הפלסטיני ועם החתירה לשחרור ירושלים ופלסטין בכוח הזרוע וחסולה של מדינת ישראל.

תהליך אנאפוליס

ביקור אבו מאזן בארה"ב

■ במהלך ביקורו בארה"ב קיים אבו מאזן פגישה עם נשיא ארה"ב (25 בספטמבר). כמו כן הוא השתתף בעצרת הכללית וקיים שורה ארוכה של פגישות ובתוכם גם הנשיא שמעון פרס, מזכ"ל האו"ם, מזכירת המדינה האמריקאית ושר החוץ המצרי. הוא השתתף במושב העצרת הכללית של האו"ם ובישיבת מועצת הביטחון בדרג של שרי חוץ, שעסקה בבנייה בהתנחלויות.

■ בעת שהותו בארה"ב הרבה אבו מאזן להתראיין. להלן כמה נושאים שעלו בראיונותיו:

• **הפלסטינים מעוניינים להמשיך בדרך המו"מ ולא בעימות מזוין:** לדברי אבו מאזן גם

אם לא יושג פתרון בשנת 2008 "לא נתייאש, לא נהסס ולא ניסוג. נמשיך עד שנכונן שלום". הוא ציין כי הפלסטינים אינם רוצים לחזור לאנתיפאצה המזוינת אלא להמשיך בדרך המו"מ. לדבריו הפלסטינים חוו שבע שנים קשות וכעת הם נחושים לבנות מחדש את המוסדות והתשתיות שלהם (ופא, דברים שנשא אבו מאזן במהלך סעודת שבירת הצום, 24 ספטמבר)⁵. בראיון שהעניק לעיתון אלחיאת (25 ספטמבר) שב אבו מאזן וציין כי "האנתיפאצה הרסה אותנו" וקבע כי יש להתמודד עם ישראל במישור המדיני ולא באמצעות התנגדות חמושה. עם זאת, בנאומו בפני מועצת הביטחון, הוא הזהיר כי שם לא תופסק בניית ההתנחלויות "אנחנו נחזור שוב למעגל האלימות ולטרור, ואיני יודע מה יקרה באזור" (ופא, 27 ספטמבר).

• **ישראל, לטענת אבו מאזן, היא זו שמערימה מכשולים בפני המו"מ בשל**

ההתנחלויות והמחסומים: לדבריו, הפלסטינים רציניים במו"מ עם ישראל ומעוניינים להגיע לפתרון. "הכדור [נמצא] במגרש הישראלי". המכשול העיקרי, לדברי אבו מאזן, הינו המשך ההתנחלות וקיומם של 640 מחסומים המונעים כל פיתוח אפשרי בגדה המערבית (אלחיאת, 25 בספטמבר). אבו מאזן השתתף בישיבת מועצת הביטחון בנושא הבנייה בהתנחלויות (26 בספטמבר) ונשא נאום בו תבע, בין השאר, להפסיק לחלוטין את הבנייה בהתנחלויות כולל "הגידול הטבעי" (ופא, 27 ספטמבר).

• **המצב הפנים-פלסטיני:** "אנו רוצים פתרון למרות הדם שנשפך... לכן אנו נחושים לקיים

דיאלוג כדי להגיע לפיוס לאומי". לדבריו המצב בגדה התייצב, והאנרכיה עומדת להסתיים. אבו מאזן ציין כי הרשות הפלסטינית לא תאפשר לאף מליציה מזוינת המשתייכת לפתח, חמאס או לגורם אחר, להתקיים. לדבריו חל שיפור גם במצב הכלכלי למרות המכשולים שמציבה ישראל בשל ההתנחלויות והמחסומים (ופא, דברי אבו מאזן בסעודת שבירת הצום, 25 ספטמבר).

■ בתמונת המצב שצייר **אבו מאזן** הוא שם דגש על החזרת הביטחון לגדה, מציג את ישראל

כמכשול לשלום, אך נמנע מלאזכר את פיגועי הטרור המתגברים בירושלים והממשיכים להתקיים ביהודה ושומרון. זאת ועוד, **אבו עלאא'**, מבכירי הרשות הפלסטינית, העניק ראיון לעיתון ישראלי בו

⁵ דבריו אלו עומדים בסתירה לדברי אבו עלאא' בראיון לעיתון ישראלי. לדברי אבו עלאא' אם לא יושג הסכם "נצטרך לחפש חלופות אחרות". בין החלופות שמנה אבו עלאא' נכללת גם האפשרות של חידוש ה"התנגדות" (קרי, הטרור והאלימות) (ידיעות אחרונות, 26 ספטמבר).

ניסה להמעיט ממשמעות "גל" פיגועי הטרור הפוקד את ירושלים. פיגוע הדריסה האחרון הוצג על ידו כ"תאונת דרכים" שבוצעה ע"י "ילד מפונק". את פיגועי הדריסה האחרים הוא הציג כפעולות של בודדים המבטאות תסכול של תושבי מזרח ירושלים הסובלים מבעיות תעסוקה, חינוך ומחסור במקומות בילוי (ידיעות אחרונות, 26 ספטמבר).